Sini Rautanen

HÄIJÄÄN PÄIVÄKOTI MONIPUOLISEN JA TURVALLISEN LEIKIN MAHDOLLISTAJANA – kysely vanhemmille/huoltajille

Sosiaalialan koulutusohjelma
Varhaiskasvatuksen suuntautumisvaihtoehto
2016

samk
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

HÄIJÄÄN PÄIVÄKOTI MONIPUOLISEN JA TURVALLISEN LEIKIN MAHDOLLISTAJANA – kysely vanhemmille/huoltajille

Rautanen, Sini
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Joulukuu 2016
Ohjaaja: Leväjärvi, Krista
Sivumäärä: 43
Liitteitä: 2

Asiasanat: Lapsuus, leikki, leikin merkitys, vapaa leikki, ohjattu leikki, hyvän leikin olosuhteet, päiväkoti toimintaympäristönä, kasvatuskumppanuus

---

Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia vanhempien/huoltajien käsitystä Häijään päiväkodin leikin nykytilanteesta ja siitä, miten Häijään päiväkoti mahdollistaa hyvälle leikille suotuisat ja turvalliset olosuhteet.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsiteltiin leikin eri muotoja, leikin merkitystä, hyvän leikin olosuhteita, päiväkotia toimintaympäristönä sekä kasvatuskumppanuutta. Teorian pohjalta tein vanhemmille/huoltajille kyselyn, jossa oli 13 eri väittämää lasten leikistä, aikuisen roolista leikin lomassa sekä Häijään päiväkodin leikkiympäristöjen turvallisuudesta ja monipuolisuudesta. Vanhemmat/huoltajat saivat vastata kyselyyn oman kokemuksensa mukaan olevansa samaa mieltä, eri mieltä, tai jotakin siltä väliltä.

Toteutin opinnäytetyöni kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Tutkimuksen toteutin jakamalla Häijään päiväkodin jokaiseen ryhmään vanhemmille/huoltajille kirjalliset kyselylomakkeet. Aineiston analysointi toteutettiin laskemalla prosentit vanhempien vastauksista ja tekemällä havainnoinnin helpottamiseksi taulukot sekä selventämällä vastauksia sanallisesti.

Tulosten tarkastelussa kävi ilmi, että vanhemmat/huoltajat ovat pääasiallisesti tyytyväisiä Häijään päiväkodin leikkiympäristöihin ja välineisiin. Yksimielisimpiä vanhemmat ovat siitä, että leikki nähdään päiväkodissa tärkeänä, päiväkodin sisätilat ovat turvalliset, päiväkodin ulkotilat mahdollistavat erilaisia leikkejä sekä siitä, että päiväkodin aikuiset luovat turvallisen ilmapiirin.

HÄIJÄÄ KINDERGARTEN AS AN ENABLER OF DIVERSE AND SAFE PLAY
– inquiry to parents/guardians

Rautanen, Sini
Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services
December 2016
Supervisor: Leväjärvi, Krista
Number of pages: 43
Appendices: 2

Key words: Childhood, play, the meaning of play, free play, play with guidance, conditions of good play, kindergarten as an environment for play, co-operation with parents/guardians

---

The purpose of this thesis was to find out parents/guardians vision about their child's play in Häijää päiväkoti.

The theoretical parts of this thesis studied different forms of play, the meaning of play, conditions of good play, the environment of kindergarten for play and co-operation with the parents/guardians. Based on the theory I came up with a form with 13 different kinds of claims about children's play, the adults role in a play and about the safety and variety inside and outside the Häijää kindergarten. The parents/guardians had the chance to answer to these claims according to what their opinions and experiences are.

This thesis was executed as a quantitative research. This thesis was fulfilled in a way that I distributed the forms to each group in Häijää päiväkoti. Analysis of the answers is done by counting the percents and making charts to demonstrate.

Viewing the results showed that parents/guardians are quite satisfyed the inside and outside resourses and equipments. The most uninamous parents/guardians were about the claims that in the kindergarten play is seen important, the inside enviroments are safe, the outside enviroments are good for various plays and that the adults in Häijää päiväkoti makes the enviroment safe.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO 5
2 KEN LEIKKIIN RYHTYY 6
2.1 Leikin merkitys 6
2.2 Leikin kehitys 7
2.3 Vapaa leikki ja ohjattu leikki 9
2.4 Aikuisen rooli leikissä 9
2.5 Hyvän leikin olosuhteet 10
3 PÄIVÄKODIN ERI TOIMINTAYMPÄRISTÖT 11
3.1 Päiväkoti leikkiympäristönä 11
3.2 Fyysinen toimintaympäristö 13
3.3 Toiminnallinen toimintaympäristö 13
3.4 Psyykkinen toimintaympäristö 14
3.5 Sosiaalinen toimintaympäristö 14
3.6 Pedagoginen toimintaympäristö 15
3.7 Kulttuurinen toimintaympäristö 15
3.8 Häijään päiväkodin toimintaympäristö 15
4 VANHEMPIEN OSALLISUUS VARHAISKASVATUKSESSA 16
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN 18
5.1 Tutkimuksen tavoite 18
5.2 Tutkimusmenetelmät, toteutus ja analysointi 18
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET 20
7 POHDINTA 31
7.1 Johtopäätökset 31
7.2 Tutkimuksen arviointi 33
7.3 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus 34
7.4 Oman oppimisen arviointi 35
LÄHTEET 37
LIITTEET

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan lasten leikkiä ja vanhempien/huoltajien käsityksiä lasten leikistä ja sen toteutumisesta sastamalalaisessa Häijään päiväkodissa. Opinnäytetyön tavoitteena on tuoda esille näkemyksiä siitä, miten vanhemmat/huoltajat kokevat Häijään päiväkodin lasten hyvän ja turvallisen leikin mahdollistajana. Tutkimuksen avulla päiväkoti saa mahdollisia kehittämisideoita ja he voivat hyödyntää tutkimuksessa saatuja tuloksia päiväkodin arjen laadun parantamiseksi.

Leikki opinnäytetöiden aiheena kiinnostaa, ja aiheesta onkin kirjotettu paljon, koska aihe on aina ajankohtainen päiväkodeissa. Leikkiaiheesta olevia opinnäytetöitä on muun muassa Leikki lapsen kehityksen tukena (Kollanus 2011), Lapsen leikki sekä mahdollinen muutos (Oijusluoma 2008), 1-3-vuotiaiden lasten leikki (Räty 2009) sekä Osallistava leikki (Sneck & Tuovinen 2007.) Lähellä omaa aihettani oleva opinnäytetyö jonka löysin, on Leikki-ikäisten lasten vanhempien näkemyksiä lapsen vapaasta leikistä (Semenuka 2015). Aihetta miettiessäni ja rajatessani kävin paljon läpi muita opinnäytetöitä, ja olen tyytyväinen lopulliseen aiherajaukseeni. Aiheeni on uusi, samanlaista ei ole ennen tehty ja se on ajankohtainen.

Opinnäytetyöni yhteistyökumppaniksi tuli Häijään päiväkoti, koska pääsin tutustumaan kyseiseen päiväkotiin kevään 2016 johtamis- ja kehittämistyön harjoittelussa, ja sen lisäksi pääsin sinne töihin kesäksi. Olin yhteydessä jo ennen harjoittelua päiväkodin johtajaan opinnäytetyöni tiimoilta, ja hän oli kiinnostunut opinnäytetyöni aiheesta. Kysyin johtajalta, että miten hän näkee opinnäytetyöni aiheellisuuden heidän organisaatiossaan, ja hän koki, että he tulevat saamaan siitä hyödyllistä tietoa. Heillä ei myöskään ollut tarkempaa tietoa tai kokemusta vanhempien mielipiteistä kyseiseen aiheeseen, muuta kuin yhden lauseen verran yleisesti leikkiaiheeseen liittyen Sastamalan kaupungin järjestämässä asiakaskyselyssä. Siispä opinnäytetyöni aiheeksi valikoitui leikki, koska se on aina ajankohtainen ja mielenkiintoinen aihe päiväkodeissa sekä työelämän tarpeeseen vastaava.

Omat ammatilliset lähtökohtani, tietoni ja taitoni aiheen tarkasteluun olen saanut opinnoista sekä harjoitteluista. Leikin merkitys ja leikin eri muodot ovat tulleet esille harjoitteluissa monella eri tavalla, ja aiheesta on myös puhuttu koulussa. Vanhempien/huoltajien näkemys lasten leikistä Häijään päiväkodissa tuli esille johtajan kanssa keskustellessani, kun hän kertoi päiväkodin saaneen kehuja vanhemmilta lasten leikin mahdollistamisesta Sastamalan kaupungin järjestämässä asiakaskyselyssä. Tämä kysely sisälsi kuitenkin vain yhden kysymyksen liittyen leikkiaiheeseen, joten tutkimukseni tarkoitus on saada enemmän ja syvempää tietoa kyseisestä aiheesta päiväkodille.

Opinnäytetyön teoriaosuus keskittyy leikkiin, leikin merkitykseen lapselle sekä päiväkodin toimintaympäristöön. Tärkeänä asiana aiheeseeni liittyy päiväkodin eri toimintaympäristöt, joita ovat esimerkiksi toiminnallinen ja fyysinen toimintaympäristö.

2 KEN LEIKKIIN RYHTYY

2.1 Leikin merkitys

Lapsuus on tärkeä, arvokas ja ainutlaatuinen elämänvaihe. Lapsuudessa tapahtuneet asiat vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen ja siihen, minkälaiseksi yksilö kehittyy. Lapsuus koostuu monista arvokkaista asioista, ja näitä arvokkaita asioita tulee jokaisen lasten parissa työskentelevän suojella ja vaalia. Näihin asioihin kuuluvat muun muassa leikki, leikkimisen taito sekä mahdollisuus luovuuteen ja mielikuvitukseen. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 10.)

Lapsella on luontainen kiinnostus leikkimiseen ja leikin maailmaan. Leikin avulla lapsi saa kehittää luovaa ajatteluaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Leikki on myös tärkeä keino, jolla lapsi voi käsitellä vaikeita emotionaalisia asioita, joista hän ei muuten osaisi puhua. (Järvinen ym. 2009, 66.)

”Leikki on lapsen työtä.” Näin sanotaan, vaikka ei leikki työtä ole, mutta se on lapsen elämässä johtavassa asemassa, kuten aikuisen elämässä jokapäiväinen työ (Helenius

& Lummelahti 2013, 34). Työssä lopputulos on tärkeintä, mutta lasten leikissä tärkeintä on itse toiminta ja siinä toimijana oleminen (Hintikka, Helenius & Vähänen 2004, 35). Leikissä kehittyy uusia taitoja ja kykyjä. Leikkiminen on lapsen kehitykselle tärkeää ja lapselle mieluisaa puuhaa. (Helenius & Korhonen 2008, 67.) Leikin tulisikin olla suurin elementti lapsen päivässä. Leikkiä voi sisällä ja ulkona, yksin, kaverin tai aikuisen kanssa. Lapsen voi ottaa mukaan vaikkapa ruuanlaittoon yhdistämällä leikin maailman ja ruuanlaiton.

”Leikki on luovuuden äiti, tapa olla olemassa ja suhtautua maailmaan” (Sinkkonen 2008, 223). Hellströmin (2010, 183) mukaan leikki liittyy lapsen kasvuun, ja jokaisella lapsella on synnynnäinen tarve leikkiä. Hän myös mainitsee tärkeän seikan: ”Lapsi leikkii myös ja erityisesti siksi, että leikki tuottaa hänelle iloa ja mielihyvää.” Leikistä lapsi voi saada idean esimerkiksi ryhtyä maalariksi tai vaikkapa talonrakentajaksi. Leikki mahdollistaa lapsen emotionaalisen, sosiaalisen, kognitiivisen ja persoonallisen kehityksen, kun siihen vain annetaan mahdollisuus (Järvinen ym. 2009, 66). Leikissä lapsi rakentaa itse toimintaansa, ja rakennusainekset lapsi hankkii ympäröivästä todellisuudesta (Helenius & Korhonen 2008, 99).

Leikki on oppimisen väline, ja sen avulla voi saada paljon tietoa lapsen kehityksestä (Vuorisalo 2009, 156). Pienemmät lapset leikkivät yksin, mutta isompien lasten leikit vaativat jo monia taitoja: vuorovaikutustaitoja, muiden huomioon ottamista ja esimerkiksi yhteisten pelisääntöjen noudattamista. Olen itse huomannut seuratessa lasten leikkejä, kuinka tärkeää aikuisen läsnäolo on. Leikeissä olen huomannut esimerkiksi, jos lapsi tarvitsee vielä apua tunteiden hallinnassa. Olen nähnyt, kun lapsi lyö kaveria, koska kaveri vei lelun kädestä. Olen puuttunut tilanteeseen, ja kertonut, mikä on oikea tapa toimia, jos kaveri ottaa lelun.

2.2 Leikin kehitys

Lapsi alkaa jo 1-2-vuotiaana leikkimään hieman itsekseen. Näin pieni lapsi kuitenkin hakee välillä turvaa vanhemmalta tai kasvattajalta, mutta on kiinnostunut toisten lasten seurasta. Leikkiminen on vielä ”lasten kengissä”, ja lapsi tykkääkin leikkiä esimerkiksi pallolla tai palikoilla. (Järvinen ym. 2009, 59.) Hellströmin (2010, 184) mukaan tämän

ikäinen aivan pieni lapsi leikkii myös omalla äänellään ja ilmeillään. Laulut ja lorut ovat myös suuressa suosiossa tämän ikäisillä. Taaperoikäinen tutustuu leikkien kehoonsa, ympäröivään tilaan ja tavaroihin. Tämän ikäinen myös oppii mallista, seuraamalla muiden toimintaa. (Koivunen 2009, 40.)

2-3-vuotiaana lapselle kavereiden merkitys korostuu, ja lapsi alkaa kiinnostua mielikuvitus- ja roolileikeistä. Tämän ikäisenä lapsi myös viihtyy omissa puuhissaan pidempään, eikä turvaudu niin usein aikuiseen. Kun lapsi kasvaa ja kieli kehittyy, mielikuvitusleikit alkavat syntyä. Tämän ikäisellä kiinnostuksen kohteet ja leikit vaihtelevat nopeasti. (Koivunen 2009, 40.)

3-4-vuotiaan lapsen leikit ovat jo mielikuvituksellisempia, monipuolisempia ja toisten lasten leikkiseura kiinnostaa kovasti. Leikit eivät kuitenkaan suju täysin ongelmitta, ja välillä aikuisen opastus pulmatilanteiden ratkaisemisessa on tarpeen. Lapsen kasvaessa erilaiset esineleikit alkavat kiinnostaa, ja lapsi rakentelee esimerkiksi palikoilla (Hellström 2010, 184). Tämän ikäisellä leikit ovat kuitenkin vielä rinnakkaisleikkejä, eli leikitään omia leikkejä mutta rinnakkain kavereiden kanssa. Lelujen lainaaminen ja vaihteleminen alkavat sujua. (Koivunen 2009, 40.)

4-6-vuotiaana lapsi osaa jo ottaa leikeissä muut paremmin huomioon, osaa jakaa ja odottaa vuoroaan. Tämän ikäisenä mukaan tulee jo yksinkertaiset sääntö- ja pelileikit ja mielikuvitus voimistuu. Tämän ikäisillä leikkiminen on jo yhdessä leikkimistä. Lapsi on myös luova ja tykkää esimerkiksi hassutella sanoilla lorujen, satujen tai laulujen muodossa. Pelit ja leikit, joissa on selkeät säännöt, alkavat korostua entistä enemmän 6 ikävuotta kohti, sillä tämän ikäisellä yhteistyö- ja neuvottelutaidot ovat jo hyvät. Kuitenkin mielen pahoittaminen esimerkiksi pelin häviämisen jälkeen saattaa olla vaikeaakin, ja tässä tarvitaan aikuisen tukea ja tilanteen läpikäymistä. (Järvinen ym. 2009, 60-63.) Tämän ikäisenä lapsi keksii myös esimerkiksi vaatteilla leikkimisen, ja alkaa leikkiä roolileikkejä (Hellström 2010, 184). Tytöt leikkivät mielellään roolileikkejä. Poikia kiinnostaa useimmiten leikkiminen pienillä esineillä ja leluilla sekä fyysisemmät leikit muiden poikien kanssa. (Marjanen, Ahonen & Majoinen 2013, 62.)

2.3 Vapaa leikki ja ohjattu leikki

Omaehtoinen eli vapaa leikki, on sellaista leikkiä, jossa aikuinen ei ole osallisena keksimässä, suunnittelemassa tai ohjaamassa leikkiä. Lapsi saa itse keksiä muodon ja sisällön leikkeihinsä. Omaehtoisesti leikkiessään lapsi harjoittelee huomaamattaan monia asioita ja taitoja, ja lapsi tiedostamattaankin käsittelee itselleen keskeneräisiä asioita. Leikissä lapsi myös käsittelee kohtaamiaan asioita, ja aidoimmin tämä tapahtuu lapsen omaehtoisessa leikissä. (Hintikka, Helenius & Vähänen 2004, 64.) Vapaassa leikissä lasten toiveet toteutuvat niin kuin he haluavat (Koivunen 2009, 41).

Monipuolinen leikkien eri muotojen toteutuminen on aikuisen suunnittelun ja ohjauksen varassa (Helenius & Korhonen 2008, 65). Vaikka vapaa leikki on lapsen kehitykselle tärkeää, aikuiset voivat omalla toiminnallaan leikissä saada aikaan paljon. On tärkeää, että kasvattaja ohjaa lasta leikeissä, sillä leikkimisenkin taitoja täytyy opetella. Aikuinen esimerkiksi päiväkodissa voi tietoisesti harjoittaa leikkipedagogiikkaa, jossa toiminnan ja leikkimisen avulla tietoisesti tuetaan lapsen kasvua ja kehitystä (Järvinen ym. 2009, 67). Olen itse päässyt kokeilemaan leikkipedagogiikkaa harjoittelupaikassani. Ryhmän lapset tarvitsivat tukea sosiaalisissa taidoissa, tunteiden säätelyssä sekä tunteiden ilmaisemisessa. Autoin lapsia keksimään leikin ehdottamalla esimerkiksi kotileikkiä. Kysyin leikin aluksi, kuka on äiti, kuka isä ja niin edelleen. Leikki sujui jonkin aikaa hyvin, kunnes huomasin, että leikissä ei enää ollut juurikaan selkeää sisältöä eikä ideaa, joten ohjasin lapsia kysymällä esimerkiksi: ”Mitä kotileikin äiti nyt tekisi?” Menin myös usein itse mukaan leikkiin, olin esimerkiksi mummi tai joku mitä lapset ehdottivat. Näin pääsin aivan eri lailla lapsen maailmaan mukaan, ja pystyin helposti puuttumaan pulmatilanteisiin, ja ohjaamaan lapsia selviämään pulmatilanteista.

2.4 Aikuisen rooli leikissä

Aikuisen rooli leikissä vaihtelee. Aikuiset tekevät päätöksiä, asettavat tavoitteita ja ohjaavat (Marjanen, Marttila & Varsa 2013, 61). Välillä riittää, että aikuinen toimii leikin herättäjänä, mutta välillä lapsi saattaa haluta aikuisen täysin osaksi leikkiä, ja tällöin lapsi myös kertoo, mikä aikuisen rooli leikissä on. Toisinaan aikuisten tärkein rooli on leikin rajojen ja olosuhteiden osoittajana. Aikuinen antaa luvan ottaa tiettyjä elementtejä leikkiin tai esimerkiksi järjestää sopivan tilan maalaukselle.

Jos leikkijänä on lapsi, jonka leikkitaidot eivät ole yhtä hyvät kuin muilla leikkijöillä, lapsen leikkiin liittyminen ja leikin osana oleminen vaikeutuu. Tämä vaatii aikuisen erityistä valppautta, ja aikuisella täytyy olla taito puuttua tilanteisiin. (Helenius & Korhonen 2008, 65.)

Leikin mahdollistamisessa meillä aikuisilla onkin erittäin suuri ja tärkeä merkitys. Me voimme joko mahdollistaa tai ”sammuttaa” leikin omalla toiminnallamme. Olen alkanut tarkkailla itseäni päiväkotityössä, olenko minä leikin sammuttaja vai mahdollistaja. Olenko minä se, joka annan lasten ottaa kaapeista vilttejä ja levittää ne pitkin leikkihuonetta, vai se, joka kieltää vilttien ottamisen, koska ne aiheuttavat sotkua. Me aikuiset liian usein ajattelemme, että eihän tuo viltti nyt näytä laivalta ollenkaan. Meillä saattaa olla pakonomainen tarve alkaa korjailla ja viedä ”oikeaan” suuntaan lasten leikkiä ja leikkivälineitä, mutta unohdamme, että lasten mielikuvituksessa juuri viltti saattaa näyttää täydelliseltä laivalta. Leikin avulla aikuinen voi lähestyä lapsen maailmaa, ja heittäytymällä mukaan leikkiin, aikuinen saa arvokasta tietoa lapsesta ja hänen ajatuksistaan.

Aikuinen voi myös käyttää leikkiä ja leikillisyyttä muodostaessaan vuorovaikutussuhdetta lapseen. Aikuinen voi hassutella, käyttää huumoria ja hyödyntää leikin maailmaa erilaisissa arjen tilanteissa. (Kanninen & Sigfrids, 2012, 97.)

2.5 Hyvän leikin olosuhteet

Jokainen lapsi ympäri maailman omaa synnynnäisen alttiuden ja valmiuden leikkimiseen, mutta leikin alkamiseen tarvitaan tiettyjä edellytyksiä (Sinkkonen 2008, 217). Niin kuin Sinkkonen (2008, 134) toteaakin: ” Leikki vaatisi ehdottomasti suloisen joutenolon tilan”. Jos lapsi on väsynyt, nälkäinen, kokee olevansa vaarassa tai ei muuten koe oloansa turvalliseksi, leikki ei voi alkaa. Hyvän leikin olosuhteet syntyvät, kun lapsen ei tarvitse pelätä eikä olla huolissaan ympäristön tapahtumista. Tällöin lapsella on täysi rauha ja vapaus uppoutua leikkiin ja keskittyä siihen. Leikin ajatus on olemassa lapsessa, mutta aikuisen tärkeä tehtävä on herättää leikki alkuun, antaa mahdol-

lisuuksia leikin kasvuun ja antaa lapsen leikille tilaa. Leikin tarkoitus on opettaa lapselle erilaisia asioita, ja lapsen onkin hyvä antaa välillä leikkiä täysin omassa rauhassaan ja omaan tahtiin. Näin lapsi saa itse keksiä ratkaisuja asioihin, joita hän elämästä leikin kautta ammentaa. (Sinkkonen 2008, 217, 218, 225 ja 243.)

Aikuisen olisi tärkeää muistaa, että lapsi ei tarvitse leikkiinsä uusimpia ja hienoimpia leluja ja välineitä. Lapsen mielikuvitus on niin hyvä, että pelkkä pahvilaatikko voi saada aikaan mielikuvan hienosta avaruusaluksesta. Aikuisen ja lapsen silmin asiat näyttäytyvät täysin eri lailla: äidin askartelema ”oikean” näköinen avaruusalus ei olekaan lapsen mielestä hieno.

3 PÄIVÄKODIN ERI TOIMINTAYMPÄRISTÖT

3.1 Päiväkoti leikkiympäristönä

Toimintaympäristö, tässä tapauksessa leikkiympäristö, tarkoittaa fyysistä, toiminnallista, psyykkistä, sosiaalista, pedagogista ja kulttuurista toimintaympäristöä. Nämä asiat otetaan huomioon mietittäessä esimerkiksi tilojen toimivuutta kuhunkin lapsiryhmään nähden. (Koivunen 2009, 179.) Kodin ja perheen ohella päiväkodin kaikki toimintaympäristöt toimivat lapsen kehitykseen vaikuttavina asioina, joista lapsi saa erilaisia voimavaroja kasvuun ja kehitykseen (Neitola 2013, 130). Varhaiskasvatuksen toimintaympäristö rakentuu ja muuttuu kaiken aikaa arjen käytännöissä (Raittila 2013, 71). Päiväkodin toimintaympäristön sekä sisätilat että ulkotilat tulisivat olla käyttömahdollisuuksiltaan esteettömiä tasapuolisesti kaikille käyttäjille (Saarsalmi 2008, 70).

Lapset ovat päiväkodissa vanhempien työssäkäynnin tai opiskelun ajan, tai jos vanhemmat ovat muusta syystä estyneitä hoitamaan lastaan. Päivän aikana lapset syövät, ulkoilevat ja nukkuvat. Näiden jokapäiväisten perustarpeiden välissä oleva aika on mahdollista käyttää lasten leikkiaikana tai hoitohenkilökunta voi organisoida jotakin ohjattua toimintaa. Erilaisten leikkien ja toimintojen toteutus riippuu paljon päiväkodin sisä- ja ulkotiloista sekä niiden antamista mahdollisuuksista. Monet lapset ovat

perheensä ainoita lapsia, eikä heillä ole kotona mahdollista saada vuorovaikutusta muiden lasten kanssa. Tällöin päiväkodin ja muiden lasten kanssa vuorovaikutuksessa toimimisen merkitys kasvaa. (Helenius & Korhonen 2008, 65.)

Leikki on oleellinen osa lapsen kehitystä, ja sillä on oma paikkansa päiväkodin jokaisessa päivässä. Leikki on kuitenkin hedelmällisimmillään vasta silloin, kun leikki-ilmapiiri on rauhallinen ja turvallinen. Oikeanlaisen ilmapiirin luomisessa päiväkodin henkilökunnalla on suuri vastuu, minkä huolellinen suunnittelutyö mahdollistaa. Aikuiset mahdollistavat kiireettömyyden toteuttamalla leikkitiloihin esimerkiksi erilaisia leikkikeskuksia, joita voivat olla esimerkiksi legoleikki, kotileikki ja vaikkapa muovailu. Sitten sovitaan esimerkiksi, että leikkikeskusta saa leikkiaikana vaihtaa X kertaa. (Kanninen & Sigfrids, 2012, 184.)

Leikin valinnan apuna voi käyttää myös monenlaisia keinoja, esimerkkinä tästä eräässä päiväkodissa oleva leikinvalintataulu. Leikinvalintataulussa on kuva jokaisesta leikistä/toiminnosta ja jokaiseen leikkiin sopiva lasten lukumäärä. Taulussa on myös jokaisen lapsen oma kuva. Lapsi saa itse liittää kuvansa siihen leikkiin, mihin tahtoo osallistua. Aikuinen voi keksiä erilaisia tapoja, joiden avulla leikin valintajärjestys vaihtuu, jotta aina samat lapset eivät ole ensimmäisenä valitsemassa leikkiä/toimintoa.

Sisätiloissa pienet erilliset tilat ovat välttämättömiä ottaa käyttöön siinä tapauksessa, jos joku lapsi tarvitsee pienryhmää, mikä mahdollistaa hänen tarvitsemansa erityisen tuen ja harjoittelun. Jos lapsella on esimerkiksi tuen tarve puhumisessa, on hänellä todennäköisesti tuen tarve myös leikkitaidoissa. Nämä taidot kehittyvät vain harjoittelemalla aikuisen tuen avulla. (Helenius & Korhonen 2008, 65.)

Jokainen päiväkotiryhmä muodostaa omat käytännöt, vuorovaikutustavat ja kulttuurin. Päiväkotipäivän eri rutiinit kuten ulkoilu, ruokailu, aikuisen ohjaamat tuokiot ja lasten keskinäiset vapaat leikit muodostavat toistuvan rakenteen joka päivään. (Marjanen, Mattila & Varsa 2013, 22.)

3.2 Fyysinen toimintaympäristö

Fyysiseen toimintaympäristöön kuuluu se ympäristö ja ne rakenteelliset tekijät, joissa lapset päiväänsä viettävät. Tähän kuuluvat päiväkotirakennus ja ulkoilualue. Tilat eivät saisi olla liian pieniä niille tarkoitetuille toiminnoille, ja niiden tulisi olla turvallisia. (Koivunen 2009, 179.) Lasten pöydät ja tuolit tulisi olla lapsille sopivan korkuiset. Lelut ja muut tavarat tulisi olla lapsille sopivalla korkeudella. Huoneiden meluisuuteen ja kaikumiseen tulisi myös kiinnittää huomiota. Päiväkotien tilaratkaisuilla ja pintamateriaalien valinnoilla voidaan vähentää melua (Keskinen 2003, 224). Lapsiystävällinen ympäristö on esteettinen, mittakaavaltaan lapsen hallittavissa, sisältää mahdollisuuksia leikkiin, turvallinen sekä rohkaisee lasta muokkaamaan ympäristöään (Grönholm 2003, 331). Piha jossa on erilaisia toimintoja kuten kiipeilytelineitä, on viihtyisä. Pihan eri osat voi myös jakaa käyttäen erilaisia pintamateriaaleja, kuten nurmikkoa ja hiekkaa, jotka tuovat pihan pinnan vaihteluita. Esimerkiksi Häijään päiväkodissa piha on jaettu pienten lasten ja isompien lasten leikkialueisiin. Pienten lasten leikkialueella on tekonurmi, joka kuvaa selkeästi aluetta, jossa lapset saavat leikkiä. Pienten ja isojen lasten leikkialueiden välissä menee myös sorapolku, joka on merkkinä leikkialueista.

3.3 Toiminnallinen toimintaympäristö

Toiminnallisella toimintaympäristöllä tarkoitetaan lasten toiminnalle sopivia ja otollisia ratkaisuja. Esimerkiksi, jos seinät ovat liian täynnä lasten askarteluja, se saattaa häiritä sellaisten lasten toimintaa, joilla on visuaalisen hahmottamisen vaikeus. Nämä aiheuttavat liiallista ärsykettä lapselle, ja hän ei pysty keskittymään meneillään olevaan asiaan. (Koivunen, 2009, 180.) Lelujen tulisi olla kunkin ryhmän ikätasoon sopivia, eli pienten ryhmässä ei saa olla leluja, joista lähtee pieniä palasia irti. Tämä olisi turvallisuusriski. Isojen ryhmässä taas tulee olla sopivan haastavia pelejä ja aktiviteettejä. Lelujen tulee olla terveellisiä ja turvallisia, ne tulisi tarkastaa säännöllisesti ja rikkoutuneet lelut tulisi viedä pois lasten leikeistä (Saarsalmi 2008, 39). Virikkeinen piha on oppimisen ja leikin voimavara (Grönholm 2004, 328). Pihalla olisi myös hyvä olla kaikille yhteiset pihasäännöt, jotta aikuiset voivat mahdollistaa turvalliset leikit. Hyvä ympäristö antaa mahdollisuuden tutkivaan oppimiseen leikin avulla (Grönholm 2004, 331).

3.4 Psyykkinen toimintaympäristö

Psyykkinen toimintaympäristö tarkoittaa ryhmässä vallitsevaa ilmapiiriä. Tämän toimintaympäristön järjestäminen on kasvattajan vastuulla, ja vain kasvattajat omalla toiminnallaan ja tarkkailemalla omaa käytöstään pystyvät vaikuttamaan tähän. Lapset aistivat kyllä helposti, jos ryhmän aikuiset eivät puhalla yhteen hiileen. (Koivunen, 2009, 182-183.) Vuorovaikutustilanteissa, joissa ilmapiiri on myönteinen, lapsi kokee olevansa turvassa. Myönteinen ilmapiiri tulisi olla myös silloin, kun lapsi saa palautetta itsestään sekä taidoistaan. (Lyytinen & Lyytinen 2003, 117.)

3.5 Sosiaalinen toimintaympäristö

Sosiaalinen toimintaympäristö tarkoittaa kaikkea sitä, mitä kasvattajat ja lapset tekevät päiväkotipäivän aikana sisällä ja ulkona. Esimerkki sosiaalisesta toimintaympäristöstä on vaikkapa lapsen tuontitilanne, jolloin lapsen tuoja on myös osa sosiaalista toimintaympäristöä. (Koivunen 2009, 183.) Päiväkotiryhmä on kunkin lapsen oma tärkeä ryhmä, ja ensimmäiset viikot ovatkin ryhmänmuodostuksen kannalta tärkeitä. Aikuisella on tässä suuri vastuu, ja lasten keskinäisiin suhteisiin sekä koko ryhmän ilmapiiriin panostaminen vaatii aikaa. (Rasku-Puttonen 2006, 111-112.) Lasten keskinäiset sosiaaliset suhteet, aikuisten väliset suhteet sekä aikuisen ja lapsen väliset suhteet vaikuttavat suuresti päivän aikana tapahtuviin aktiviteetteihin ja toimintoihin.

Päiväkotipäivän aikana lapset harjoittelevat jakamista, vuorovaikutustaitoja sekä esimerkiksi toisten ystävällistä kohtelua. Lasten keskinäisiin suhteisiin suurin vaikuttava tekijä on roolileikki (Helenius & Korhonen 2008, 65). Sosiaalisten taitojen ja vertaissuhteiden edistäminen vaatii kasvattajilta pedagogista työskentelyä sekä lämmintä vuorovaikutusta lapsen kanssa (Neitola 2013, 130). Aikuinen voi yhdessä lapsen kanssa pelata pelejä, leikkiä, lukea kirjoja, kertoa loruja ja satuja sekä jutella. Nämä kaikki aikuisen ja lapsen väliset yhteiset toiminnot tukevat lapsen kehitystä. (Lyytinen & Lyytinen 2003, 116.)

3.6 Pedagoginen toimintaympäristö

Pedagoginen toimintaympäristö tarkoittaa lapsen oppimista ja kasvattajan käsitystä siitä. Tähän kuuluu kaikki kasvattajan suunnittelutyöstä kasvattajien väliseen yhteistyöhön sekä tavoista opettaa lapselle asioita. Kasvattajan aito läsnäolo lapsiryhmässä on myös osa pedagogista ympäristöä. (Koivunen 2009, 183-185.) Olemalla läsnä kasvattaja voi havaita lasten osaavan tekeillä olevan tehtävän loistavasti, ja voi näin lisätä vaatimustasoa, ja lisätä lapsen motivaatiota (Lyytinen & Lyytinen 2003, 116). Kasvattajan tulee seurata lasten touhuja ja puuttua pedagogisesti tilanteisiin joita näkee. Lapset tarvitsevat myös apua esimerkiksi asioiden selvittelyssä, jolloin aikuisen pedagoginen johdonmukaisuus tulee tarpeeseen. Kasvattaja on itse vastuussa opettamistaan asioista, ja huolellinen suunnittelutyö on tärkeää. Olen itse työssäni huomannut, kuinka tärkeää suunnittelutyö on. Ilman suunnittelutyötä lasten selkeä ohjaaminen hankaloituu.

3.7 Kulttuurinen toimintaympäristö

Kulttuurinen toimintaympäristö tulee olla sellainen, että lapset saavat olla aidosti juuri sellaisia kuin ovat, ja ympäristö antaa tilaa kunkin lapsen yksilöllisyydelle ja kehityksellisille pulmille. Joka perheessä on myös oma kulttuurinsa tapojen ja käytäntöjen suhteen, joita kasvattajien tulee kunnioittaa. (Koivunen 2009, 186.) Kasvattajan tulee arvostaa ja kunnioittaa jokaista lasta yksilönä. Lasten kasvuympäristön tulisi mahdollistaa lasten oman kulttuurin luominen sekä sen piirteiden tunnistaminen (Keskinen 2003, 230).

3.8 Häijään päiväkodin toimintaympäristö

Sastamalassa on 12 päiväkotia. Häijään päiväkoti sijaitsee Sastamalan pohjoisosassa, noin 20 kilometriä Sastamalan keskustasta. Häijään päiväkoti muutti uusiin tiloihin 1.8.2013 kasvaen samalla neliryhmäiseksi päiväkodiksi. Uudisrakennus on tehty Häijään koulun yhteyteen. Häijään päiväkodissa on 84 hoitopaikkaa. Ryhmistä yksi on

vuorohoitoryhmä, nimeltään Vanamot. Päivähoitoryhmien nimet ovat Lemmikit ja Kaunokit, joissa on 3-5 vuotiaita lapsia sekä Kanervat, jossa on 0-3 vuotiaita lapsia. Kasvatushenkilöstöä Häijään päiväkodissa on 17.

Häijään päiväkodin uudet tilat ovat avarat ja esteettömät. Jokaisella ryhmällä on käytössään ruokailuhuone, lepohuone sekä pienryhmähuone. Lapsilla on käytössään tilava monitoimisali, jota voi käyttää liikunnan lisäksi esimerkiksi yhteisiin juhlatilaisuuksiin. Häijään päiväkodin pinta-ala on 1174m^2. Ulkoilualue on jaettu pienten lasten ja isompien lasten leikkialueisiin. Pienten lasten leikkialueella on heille soveltuvimpia leluja sekä esimerkiksi pieni liukumäki. Isojen lasten leikkialueella on vaativampia kiipeilytelineitä ja iso liukumäki.

4 VANHEMPIEN OSALLISUUS VARHAISKASVATUKSESSA

Vanhemmilla/huoltajilla on tärkeä rooli osana päivähoidon arkea. Varhaiskasvatuslaissa (36/1973, 2a §) sanotaan, että varhaiskasvatuksen tavoitteena on: ” toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä”. Vanhemmat/huoltajat ja henkilöstö tekevät yhteistyötä lapsen hyvinvoinnin tukemiseksi, ja tätä yhteistyötä kutsutaan kasvatuskumppanuudeksi. Kasvatuskumppanuus tarkoittaa päiväkodin henkilökunnan sekä vanhempien/huoltajien tasavertaista vuorovaikutusta (Kaskela & Kekkonen 2006, 17). Kuten Tauriainen (2000, 38) kirjoittaa: ”Yhteistyö vanhempien kanssa on vakiintunut yhdeksi keskeiseksi vaatimukseksi, laadukkuuden osoittimeksi ja kehittämiskohteeksi varhaiskasvatusinstituutioiden toiminnassa”. Kasvatuskumppanuus ja yhteistyö mahdollistavat perheille suuremman roolin lapsensa varhaiskasvatuksessa (Kaskela & Kekkonen 2006, 18).

”Kasvatuskumppanuus on kuin silta, joka kannattelee lapsen suhdetta vanhempiinsa päiväkotipäivän aikana”
(Salminen & Tynninen 2011, 33).

Kasvatuskumppanuussuhde on merkityksellinen lapsen kehityksen kannalta, ja sen avulla kumpikin osapuoli saa tietoa lapsesta (Karila 2006, 91). Kumpikin osapuoli vaikuttaa lapsen kasvuun ja kehitykseen yhdessä ja erikseen. Sen lisäksi ne ovat myös riippuvaisia toisistaan (Neitola 2013, 130). Vanhempien/huoltajien tulee tietää, mitä päiväkotipäivän aikana tapahtuu, ja myös kasvattajien tulee tietää miten vaikkapa yö on mennyt, sillä se vaikuttaa päiväkotipäivän kulkuun. Päiväkodin henkilökunnalla on koulutuksen tuoma ammatillinen osaaminen ja tieto, ja vanhemmilla on tieto lapsen tavoista, kehityksestä ja luonteesta yleensä syntymästä saakka. Vanhemmilla/huoltajilla on myös ensisijainen kasvatusvastuu ja kasvatusoikeus. (Koivunen 2009, 153.)

Kasvatuskumppanuudessa on tärkeää, että kumpikin osapuoli arvostaa ja kunnioittaa toisen lähtökohtaa lapsen asioihin. Tärkeää on luoda avoin ja luotettava ilmapiiri, joka on lähtökohtana hyvälle dialogille lapsesta keskusteltaessa. Kasvatuskumppanuuden edellytykset ovatkin kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogi (Salminen & Tynninen 2011, 36-38.) Vanhemmilla/huoltajilla on kuitenkin viime kädessä oikeus määrittää kumppanuuden ja yhteistyön taso ja rajat (Koivunen 2009, 154). Oman kokemukseni mukaan joidenkin vanhempien/huoltajien osalta yhteistyö jää vähemmälle kuin toisten, mutta tätäkin täytyisi yrittää ymmärtää, sillä monesti perheen arjen kiireellisyys vaikuttaa vanhempien/huoltajien aktiivisuuteen.

Päivähoitohenkilökunnan tehtävä on järjestää mahdollisuuksia vanhempien/huoltajien kanssa tapahtuvalle yhteistyölle (Koivula 2004, 80). Kasvatuskumppanuutta ja yhteistyötä tapahtuu joka päivä, kun kasvattaja ja vanhempi/huoltaja kohtaavat lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Tämän lisäksi pidetään keskusteluja, joihin on sovittu etukäteen aika ja paikka. Päiväkodeilla pidetään myös vanhempainiltoja, jolloin vanhemmat/huoltajat pääsevät näkemään muita perheitä, keskustelemaan ja viettämään mukavan illan. Monissa päiväkodeissa on myös muita iltoja, joilla vanhempien/huoltajien osallisuutta lisätään; liikuntaseikkailutapahtuma koko perheelle, piparinleivontailta yhdessä perheiden kanssa ja monia muita mahdollisesti pitkin vuotta järjestettäviä tapahtumia.

Vanhempien/huoltajien mielipidettä ja näkemyksiä asioihin voidaan kysyä myös järjestämällä erilaisia kyselyitä, jolloin vanhemmat/huoltajat saavat myös kirjallisesti tuoda näkemyksiään esiin. Tällaisia kyselyitä pidän hyvänä mahdollisuutena silloin,

kun halutaan tuoda nimettömänä joku asia esiin. Myös tämä opinnäytetyö on yksi keino osallistaa vanhempia/huoltajia enemmän mukaan päiväkodin arkeen ja toimintaan.

Vanhemmilla/huoltajilla tulee olla mahdollisuus ja oikeus osallistua lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun. Päiväkodin tehtävä on järjestää tilaisuuksia, joissa vanhempi/huoltaja saa olla mukana lapsensa ja koko lapsiryhmän ajankohtaisten asioiden suunnittelussa. (Kaskela & Kekkonen2006, 26.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimuksen tavoite

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää vanhempien/huoltajien käsityksiä lasten leikistä ja sen toteutumisesta Häijään päiväkodissa. Opinnäytetyö tuo esille vanhempien/huoltajien ajatuksia ja mielipiteitä muun muassa lasten leikkiympäristön mahdollisuuksista ja turvallisuudesta, leikkivälineiden monipuolisuudesta sekä aikuisen roolista hyvän leikin mahdollistajana. Opinnäytetyössä keskitytään eri toimintaympäristöihin, joita ovat fyysinen, toiminnallinen, psyykkinen, sosiaalinen, pedagoginen sekä kulttuurinen toimintaympäristö. Opinnäytetyöstä saadut vanhempien mielipiteet ovat Häijään päiväkodille arvokasta tietoa, jota päiväkoti voi hyödyntää toiminnassaan. Kerroin opinnäytetyöstäni Sastamalan kaupungin varhaiskasvatuspäällikkö Sari Välilälle. Välilä osoitti kiinnostustaan opinnäytetyöni aihetta kohtaan, joten kyseistä kyselylomaketta voi hyödyntää laajemminkin koko Sastamalan alueen päiväkodeissa.

5.2 Tutkimusmenetelmät, toteutus ja analysointi

Tutkimusmenetelmäksi päätin valita määrällisen eli kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän. Määrällisessä tutkimuksessa edetään teoriasta käytäntöön eli esimerkiksi minun

kohdallani teoriapohjasta kyselyyn. Käytännön eli kyselyn jälkeen palaan taas teoriaan, kun analysoin tuloksia. (Vilkka 2007, 25). Määrällisessä tutkimuksessa esitän tulokset numeroina, sekä tulkitsen ja selitän olennaisen tiedon sanallisesti. Selitän myös millä tavoin asiat liittyvät toisiinsa tai eroavat toisistaan. (Vilkka 2007, 14.) Kyselylomakkeessa olevat väitteet nousevat teoriapohjasta sekä Häijään päiväkodista toimintaympäristönä. Kokemukseni Häijään päiväkodin työntekijänä mahdollisti sen, että pystyin miettimään, mitä asioita on hyödyllistä kysyä ja mitä ei.

Jaoin vanhemmille paperiset kyselylomakkeet, jotka sisälsivät väitteitä, joihin vastattiin järjestysasteikon (Vilkka 2007, 49) mukaisesti 1-5. Vaihtoehdot olivat: 1=Täysin eri mieltä, 2=Osittain eri mieltä, 3=En osaa sanoa, 4=Osittain samaa mieltä tai 5=Täysin samaa mieltä. Paperiseen kyselylomakkeeseen päädyin siitä syystä, että koen kyselyn olevan lähempänä vastaajaa, kun vastaaja saa konkreettisesti pitää kyselylomaketta käsissään. Sähköinen kyselylomake voi olla joillekin vastaajille vieras ja vaikea käyttää. Tietotekniikan kanssa voi myös tulla ongelmia. Vastausaikaa vanhemmilla oli noin viikon verran. Mukana kyselylomakkeessa oli myös pieni arvonta vastaajien kesken: 50 euron arvoinen lahjakortti liikuntaseikkailupuisto HopLop:iin.

Kyselyn onnistumiseksi mietin seuraavia Vilkan (2007, 63) mainitsemia olennaisia tekijöitä:

- Vastaajalla on kiinnostus ja tieto kyselyn aihepiiriä kohtaan. Tämä motivoi vastaajaa vastaamaan.
- Kysymysten muotoilu ja selkeys. Kaikkien kysymysten tulee olla oleellisia tutkimusongelman kannalta.
- Saatekirjeen tyyli ja sisältö. Vastaajan motivointi vastaamiseen alkaa saatekirjeestä.
- Tieto arvonnasta. Arvonta saattaa lisätä vastausprosenttia.
- Vastaus- ja palautusohjeiden selkeys. Vastaajan ei pidä joutua miettimään, kuinka kysymyksiin tulisi vastata, ja mitä niillä halutaan kysyä.

Aineiston analysointi toteutettiin laskemalla prosentit vastauksista, sekä tekemällä piirakkakuvio eli sektoridiagrammi. Sektoridiagrammi havainnollistaa kunkin muuttujan eli tässä tutkimuksessa kunkin vanhemman/huoltajan osuutta suhteessa kaikkiin saatuihin vastauksiin. (Vilkka 2007, 142.) Selvensin vastauksia myös sanallisesti.

Ollessani töissä Häijään päiväkodissa pääsin tutustumaan vanhempiin/huoltajiin ja luomaan henkilökohtaista suhdetta heihin. Tämän ajattelin edesauttavan siihen, että kyselylläni saavutan kohtuullisen vastausprosentin, koska olen vanhemmille/huoltajille tuttu. Tutkimusaineiston hankin jakamalla vanhemmille/huoltajille kyselylomakkeen. Kyselylomakkeen ja saatekirjeen ulkomuodon muotoilin vastaamiselle houkuttavaksi. Kohtuullisen vastausprosentin varmistamiseksi halusin järjestää arvonnan vastaajien kesken: 50 euron arvoinen lahjakortti HopLoppiin arvottiin kaikkien vastaajien kesken. Saatekirjeessä kerroin, että halutessaan osallistua arvontaan vastauslomakkeen loppuun tulee laittaa nimi ja sähköpostiosoite. Korostin, että nämä eivät tule kenenkään muun tietoon kuin minun arvonnan suorittamiseksi. Tällä osoitin vanhemmille, että vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, ja täysin nimettömänäkin on mahdollista vastata. (Kyselylomakkeen ja saatekirjeen olen liittänyt opinnäytetyöni loppuun liitteiksi 1 ja 2.)

Häijään päiväkodissa on kolme päivähoitoryhmää ja yksi vuorohoitoryhmä. Jaoin kyselylomakkeet jokaiseen ryhmään, yhteensä 78 kappaletta. Vastauksia sain 30 kappaletta, eli vastausprosentiksi muodostui 38,5 % Tämä on mielestäni kohtuullinen vastausprosentti, ja sain hyvän määrän vastauksia jokaiseen kysymykseen. Saadakseni hyvän vastausprosentin muistutin vastaajia kyselyn palauttamisesta. Päiväkodin henkilökunta piti vastausten määrää hyvänä, kun he vertasivat sitä Sastamalan kaupungin järjestämään kyselyyn, johon vastauksia tuli vain muutama. Kohtuullinen vastausprosentti saattaa kuvata sitä, että kyselyn aihe on mielenkiintoinen ja kiinnostava.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Kyselyt jaettiin jokaisessa päiväkodin ryhmässä, yksi lomake perhettä kohden. Kyselyyn vastasi 30 vanhempaa/huoltajaa. Seuraavassa käsittelen ja analysoin vastauksia.

Ensimmäiset kaksi kohtaa kyselylomakkeessa kartoittavat taustatietoja kyselyä koskevan lapsen iästä sekä perheen päivähoidossa olevien lasten lukumäärästä.

Kuvio 1. Lasten lukumäärä Häijään päivähoidossa.

Kuvio 2. Lapsen ikä, jonka osalta vanhempi vastasi kyselyyn.

Seuraavaksi vanhemmat/huoltajat saivat vastata 13 väittämään asteikoilla 1-5, jossa 1= Täysin eri mieltä, 2= Osittain eri mieltä, 3= En osaa sanoa, 4= Osittain samaa mieltä ja 5= Täysin samaa mieltä väitteen kanssa.

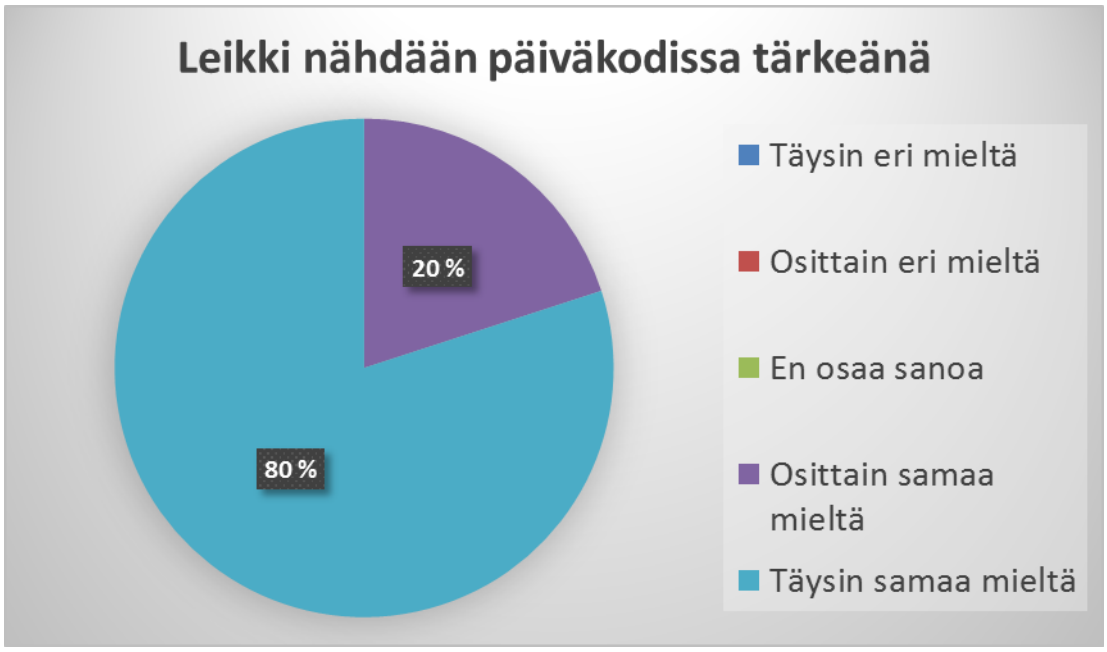

Kuvio 3. Vanhempien/huoltajien näkemys leikin tärkeydestä Häijään päiväkodissa.

80 % eli 24 vanhempaa/huoltajaa ovat täysin samaa mieltä siitä, että leikki nähdään päiväkodissa tärkeänä. 20 % eli 6 vanhempaa ovat osittain samaa mieltä.

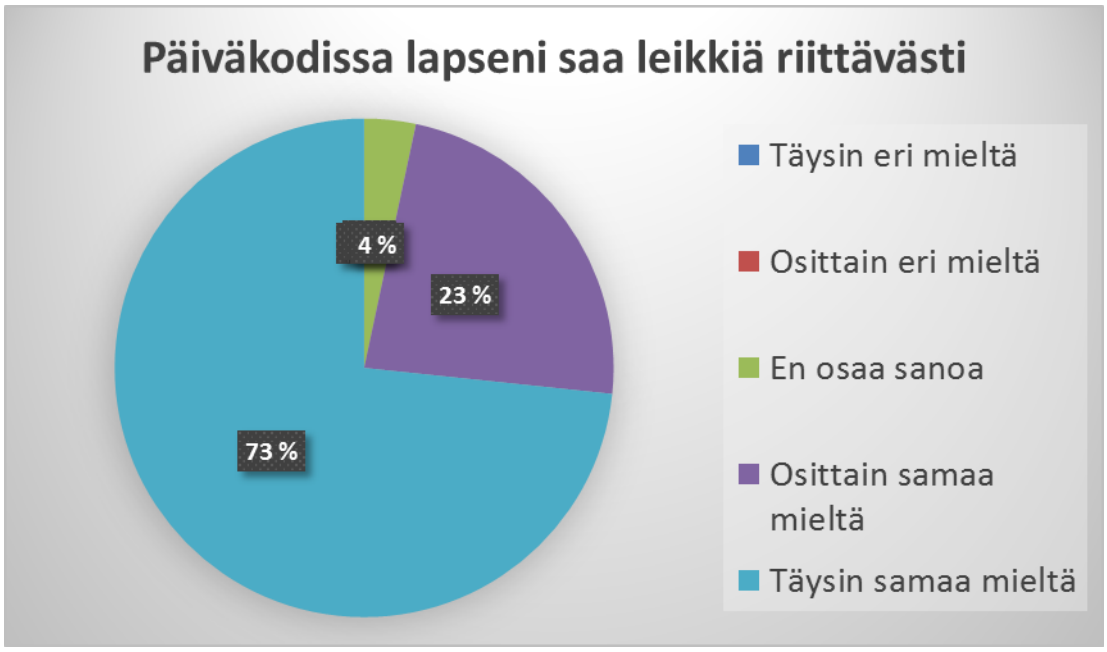

Kuvio 4. Vanhempien/huoltajien näkemys lapsensa leikin määrästä Häijään päiväkodissa.

73 % eli 22 vanhempaa/huoltajaa ovat sitä mieltä, että heidän lapsensa saa leikkiä päiväkodissa riittävästi. 23 % eli 7 vanhempaa/huoltajaa ovat osittain samaa mieltä väitteen kanssa. 4 % vastaajista eli tässä tapauksessa yksi vanhempi/huoltaja ei osaa sanoa mitään väittämään.

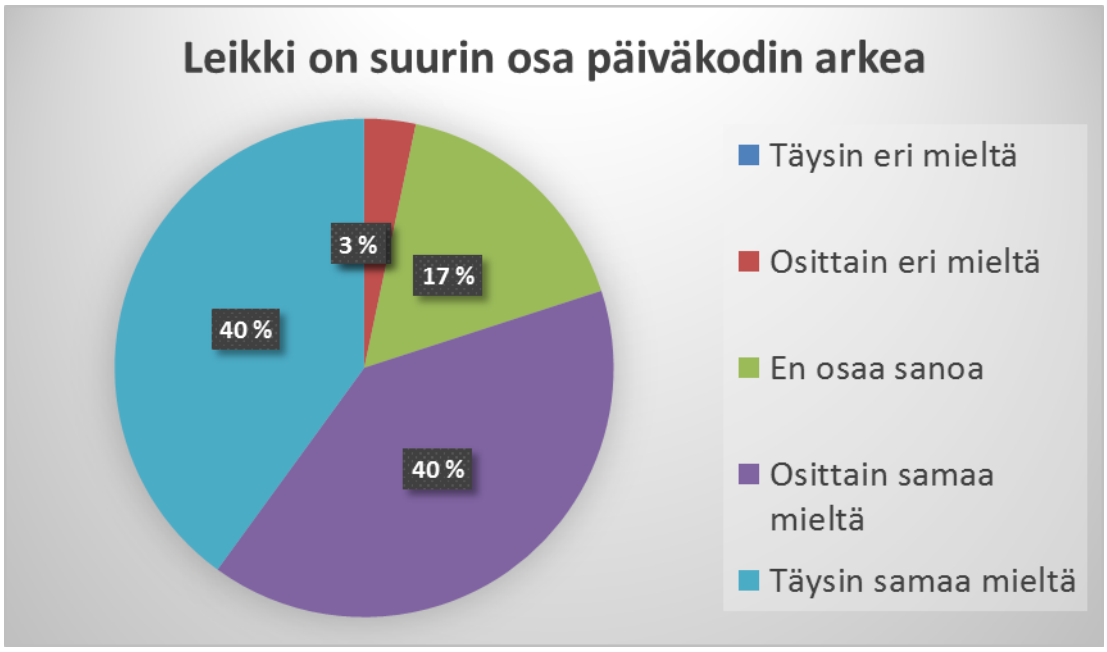

Kuvio 5. Vanhempien/huoltajien näkemys leikin osuudesta Häijään päiväkodin arjessa.

Yhtä monta vanhempaa/huoltajaa vastasi olevansa osittain tai täysin samaa mieltä väitteen kanssa, että leikki on suurin osa päiväkodin arkea. Näiden vastaajien osuus oli 40 % eli 12 vanhempaa. 17 % eli viisi vanhempaa/huoltajaa ei osannut sanoa mitään mielipidettä, ja 3 % eli yksi vanhempi/huoltaja oli osittain eri mieltä.

Kuvio 6. Vanhempien/huoltajien näkemys Häijään päiväkodin sisätiloista erilaisten leikkien mahdollistajana.

63 % eli 19 vanhempaa/huoltajaa on täysin samaa mieltä siitä, että päiväkodin sisätilat mahdollistavat erilaisia leikkejä. 30 % eli 9 vanhempaa/huoltajaa ovat osittain samaa mieltä väitteestä. 7 % eli kaksi vanhempaa/huoltajaa eivät osaa sanoa väitteeseen mielipidettä.

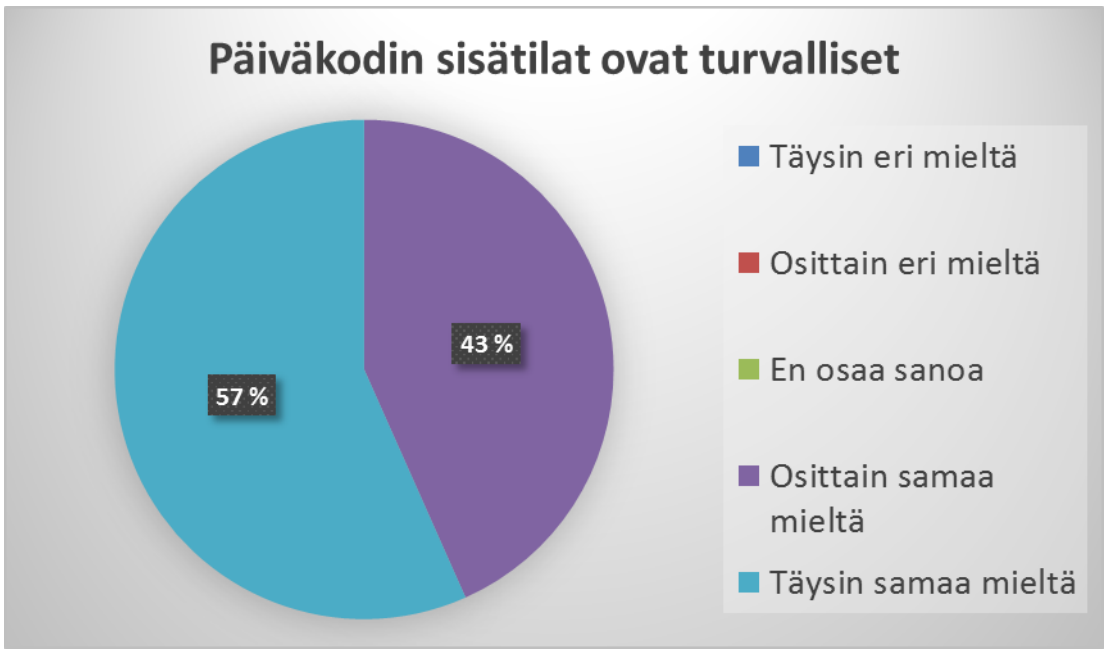

Kuvio 7. Vanhempien näkemys Häijään päiväkodin sisätilojen turvallisuudesta.

57 % eli 17 vanhempaa/huoltajaa ovat sitä mieltä, että päiväkodin sisätilat ovat turvalliset. 43 % eli 13 vanhempaa/huoltajaa ovat osittain samaa mieltä.

Kuvio 8. Vanhempien/huoltajien näkemys Häijään päiväkodin ulkotiloista erilaisten leikkien mahdollistajana.

70 % eli 21 vanhempaa/huoltajaa pitävät päiväkodin ulkotiloja erilaisten leikkien mahdollistajana. 30 % eli 9 vanhempaa/huoltajaa ovat osittain samaa mieltä.

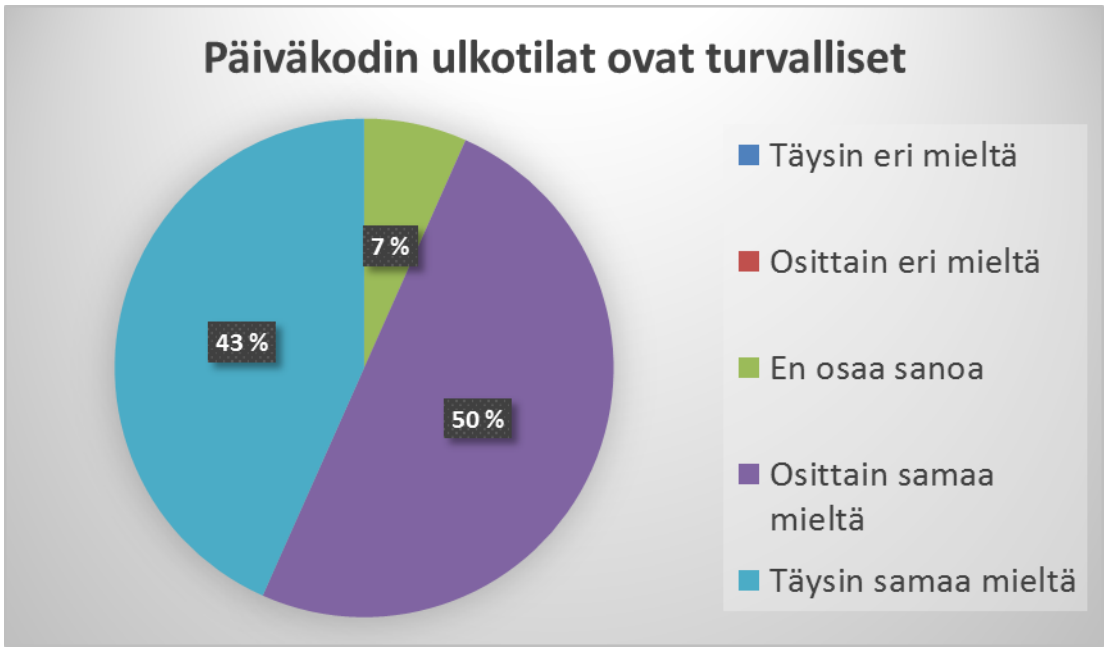

Kuvio 9. Vanhempien/huoltajien käsitys Häijään päiväkodin ulkotilojen turvallisuudesta.

50 % eli 15 vanhempaa/huoltajaa ovat täysin samaa mieltä siitä, että päiväkodin ulkotilat ovat turvalliset. 43 % eli 13 vanhempaa/huoltajaa ovat osittain samaa mieltä ulkotilojen turvallisuudesta. 7 % eli kaksi vanhempaa/huoltajaa eivät osaa sanoa.

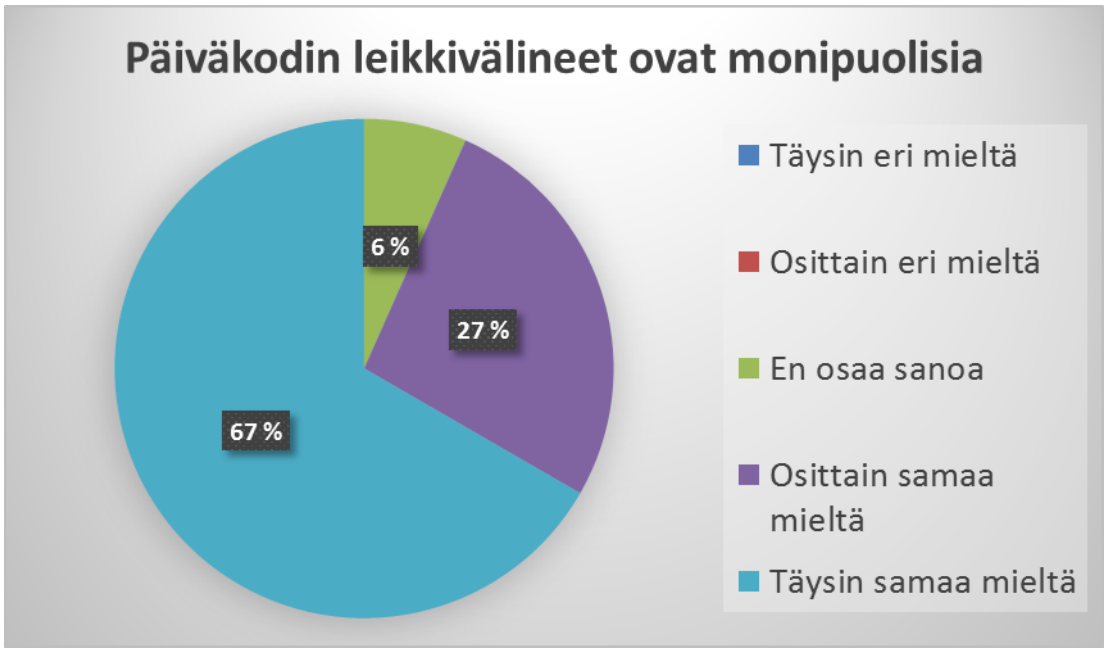

Kuvio 10. Vanhempien/huoltajien näkemys Häijään päiväkodin leikkivälineiden monipuolisuudesta.

67 % eli 20 vanhempaa/huoltajaa ovat täysin samaa mieltä siitä, että päiväkodin leikkivälineet ovat monipuolisia. 27 % eli 8 vanhempaa/huoltajaa ovat osittain samaa mieltä leikkivälineiden monipuolisuudesta. 6 % eli kaksi vanhempaa/huoltajaa eivät osaa sanoa.

Kuvio 11. Vanhempien/huoltajien näkemys Häijään päiväkodin leikkivälineiden turvallisuudesta.

57 % eli 17 vanhempaa/huoltajaa ovat täysin samaa mieltä siitä, että päiväkodin leikkivälineet ovat turvallisia. 36 % eli 11 vanhempaa/huoltajaa ovat osittain samaa mieltä leikkivälineiden turvallisuudesta. 7 % eli 2 vanhempaa/huoltajaa eivät osaa sanoa.

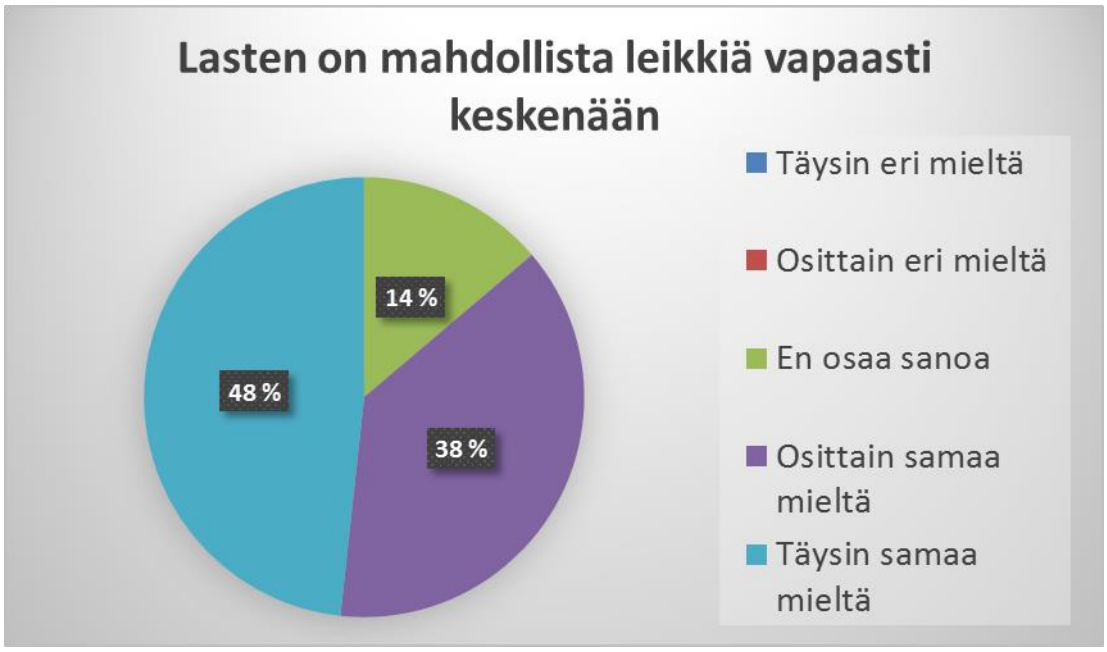

Kuvio 12. Vanhempien/huoltajien näkemys lasten keskinäisestä vapaasta leikistä Häijään päiväkodissa.

48 % eli 14 vanhempaa/huoltajaa ovat täysin samaa mieltä siitä, että lapset saavat leikkiä vapaasti keskenään. 38 % eli 11 vanhempaa/huoltajaa on osittain samaa mieltä väitteen kanssa ja 14 % eli neljä vanhempaa/huoltajaa eivät osaa sanoa.

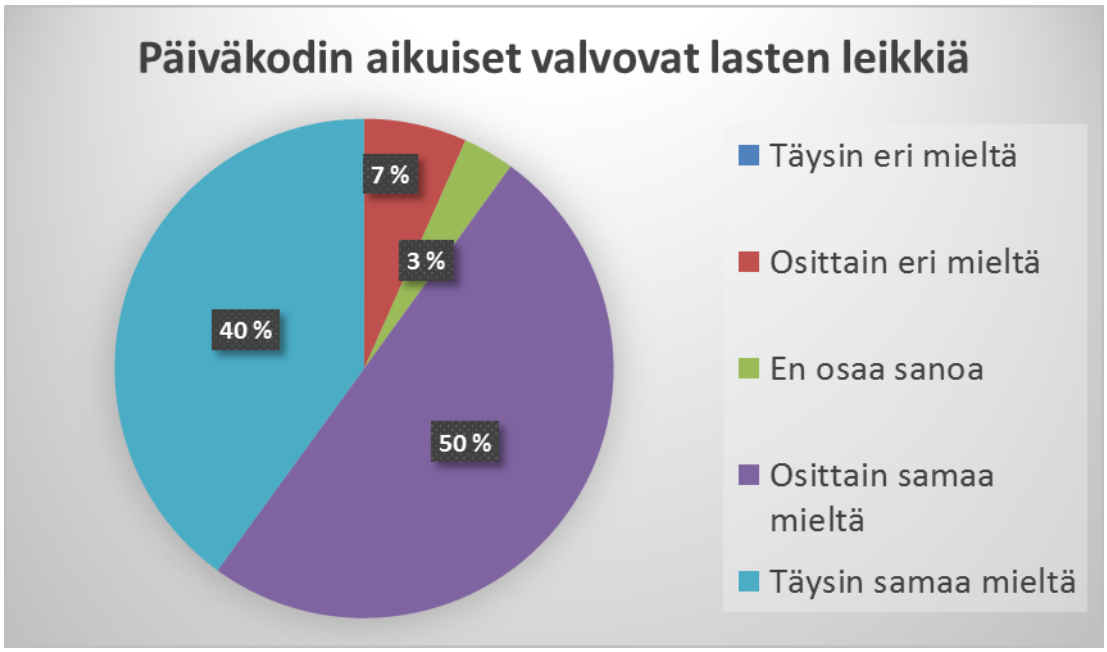

Kuvio 13. Vanhempien/huoltajien näkemys Häijään päiväkodin aikuisista valvomassa leikkiä.

40 % eli 12 vanhempaa/huoltajaa ovat täysin samaa mieltä siitä, että päiväkodin aikuiset valvovat lasten leikkiä. 50 % eli 15 vanhempaa/huoltajaa ovat osittain samaa mieltä väitteen kanssa. 3 % eli yksi vanhempi/huoltaja ei osaa sanoa, ja 7 % eli kaksi vanhempaa/huoltajaa ovat osittain eri mieltä.

Kuvio 14. Vanhempien/huoltajien näkemys päiväkodin aikuisista turvallisen ilmapiirin luojina Häijään päiväkodissa.

63 % eli 19 vanhempaa/huoltajaa ovat täysin samaa mieltä siitä, että päiväkodin aikuiset luovat turvallisen ilmapiirin ja 37 % eli 11 vanhempaa/huoltajaa ovat osittain samaa mieltä.

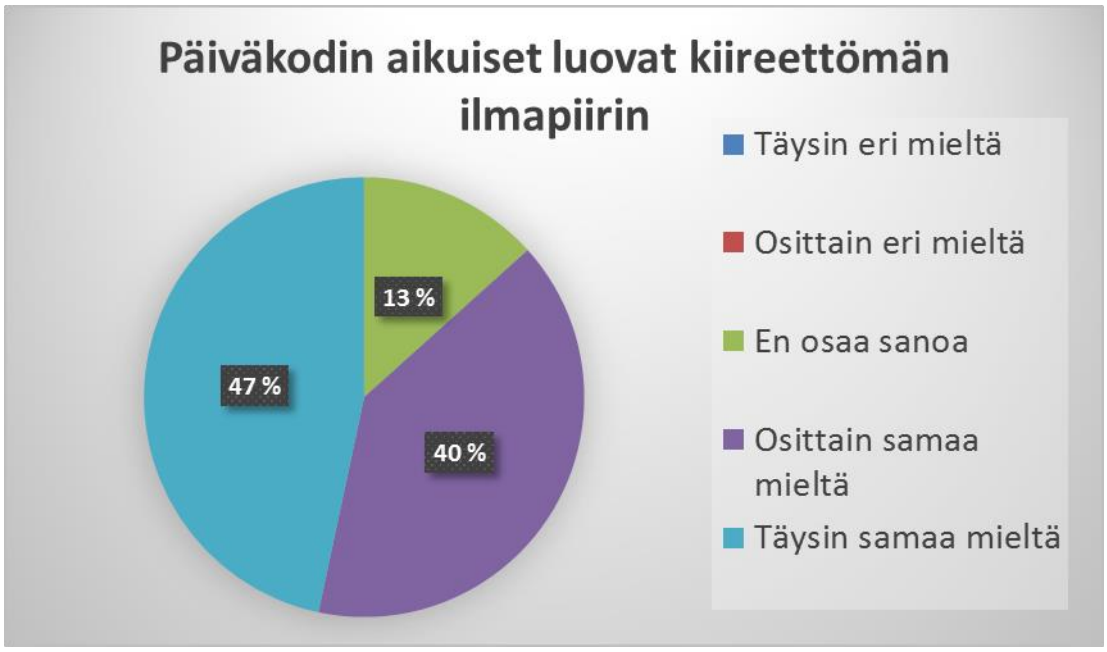

Kuvio 15. Vanhempien/huoltajien näkemys Häijään päiväkodin aikuisista kiireettömän ilmapiirin luojina.

47 % eli 14 vanhempaa/huoltajaa ovat täysin samaa mieltä siitä, että päiväkodin aikuiset luovat kiireettömän ilmapiirin. 40 % eli 12 vanhempaa/huoltajaa ovat osittain samaa mieltä väitteen kanssa ja 13 % eli kolme vanhempaa/huoltajaa eivät osaa sanoa.

Kyselylomakkeen lopussa oli yksi avoin kohta, johon vanhemmat saivat vapaasti kirjoittaa muita lasten leikkiin liittyviä mielipiteitä. Kyselyssä saatiin seuraavanlaisia mielipiteitä:

” Lapsille leikki on osana tärkeää kasvatusta. Siinä opitaan toimimaan ryhmässä ja itsekseen. Sitä kautta lapsi kehittyy ja oppii uusia taitoja. Tätä arvostetaan Häijään päiväkodissa.”

”Lapseni on oppinut hienosti leikkimään muiden lapsien kanssa ja hänen mielikuvitus leikeissä on parantunut selkeästi.”

” Myös lasten leikeissä tuleviin erimielisyyksiin puututaan herkästi ja niistä myös kerrotaan vanhemmille. Tämä on tosi hyvä ja tärkeä asia.”

” Erityisen tärkeänä itse pidän motoriikkaa harjoittavia leikkejä ja ettei kaikki ole ohjattua, jotta lapsi joutuu itse keksimään leikin ja muodostamaan sen.”

”Lelujen kierrätys osastojen välillä on loistava tapa pitää mielenkiinnon leluihin yllä.”

Eräs vastaaja oli hieman huolissaan ulkotilojen turvallisuudesta, koska keväisin jää tiettyyn kohtaan pihaa vesi ”lillumaan”, ja tämä voi mahdollisesti aiheuttaa vaaratilanteita.

7 POHDINTA

7.1 Johtopäätökset

23 vastaajalla on kaksi lasta Häijään päiväkodissa, joten heillä on mahdollisesti kokemusta kahdesta eri ryhmästä. Näin ollen heillä on laajempi tieto ja käsitys leikin mahdollistamisesta, tiloista ja välineistä. Toisaalta tämä saattoi hankaloittaa päätöstä siitä, kumman lapsen osalta kyselyyn vastaa. Tämän vuoksi vastausten ulkopuolelle saattoi jäädä tietoa, joka olisi ollut hyödyllistä.

Lapsista, jota koskien vanhemmat/huoltajat ovat kyselyyn vastanneet, 90 % ovat 3-6 vuotiaita. Jos perheellä on hoidossa kaksi lasta, on saattanut olla tietoinen valinta vastata kyselyyn vanhemman lapsen osalta. 3-vuotiaat ja sitä vanhemmat lapset leikkivät monipuolisemmin ja leikki on sisällöltään hedelmällisempää ja vaihtelevampaa kuin pienemmillä lapsilla. Isommilla lapsilla saattaa myös olla enemmän leluja ja vaihtoehtoja kuin pienillä. Tämä saattoi vaikuttaa vastauksiin.

Vastaukset ovat pääasiassa olleet positiivisia ja vastaajat ovat olleet enimmäkseen täysin samaa mieltä tai osittain samaa mieltä. Vastauksista voi päätellä, että suurimmaksi osaksi hyvän leikin olosuhteet toteutuvat Häijään päiväkodissa. Eniten vaihtelua vas-

tauksissa on kohdassa: *”Leikki on suurin osa päiväkodin arkea.”* Väitteen kanssa ollaan vastauksissa myös osittain eri mieltä. Tähän saattaa vaikuttaa se, mihin aikaan vanhemmat/huoltajat yleensä tuovat ja hakevat lasta, eli minkä hetken päiväkodin päivästä ja arjesta vanhemmat/huoltajat näkevät, ja mikä kokemus heille on asiasta syntynyt. Vastausten vaihtelua on myös väitteessä *”Päiväkodin aikuiset valvovat lasten leikkiä.”* Vastausten hajanaisuus saattaa tarkoittaa sitä, että vastaajille on syntynyt erilaisia käsityksiä siitä, mikä on aikuisen rooli leikeissä, ja millä tavalla aikuisen rooli näyttäytyy. Osa vanhemmista/huoltajista ovat voineet tuoda lasta hoitoon sellaisella hetkellä, jolloin aikuinen istuu esimerkiksi pöydän ääressä. Tällöin vanhemman/huoltajan mielestä tilanne saattaa näyttää siltä, että lasten leikkiä ei valvota. Toiset vastaajat ovat voineet nähdä tilanteen, jolloin aikuinen on mukana lapsen leikissä.

Jäin pohtimaan kysymyksiä, joihin vanhemmat/huoltajat ovat vastanneet ”En osaa sanoa.” Ovatko kyseiset väitteet olleet epäselvästi esitettyjä, onko vastaaja jäänyt pohtimaan, mitä olen kysymyksellä tarkoittanut, vai eikö heillä ole ollut asiasta tietoa. Väitteessä *”Päiväkodissa lapseni saa leikkiä riittävästi”* yksi vastaaja on vastannut, että ei osaa sanoa. Vastaukseen saattaa vaikuttaa se, mihin aikaan vanhempi/huoltaja lasta tuo päiväkotiin tai hakee päiväkodista. Voi olla, että hänellä ei ole tietoa päiväkotipäivän kulusta ja leikin määrästä. Moniin väittämiin on tullut yksi tai useampia ”En osaa sanoa” -vastauksia. Vanhemmilla/huoltajilla ei välttämättä ole käsitystä esimerkiksi päiväkodin leikkivälineiden turvallisuudesta. Vastauksiin vaikuttaa yleensä eniten se, mihin aikaan lasta tuodaan päiväkotiin ja haetaan päiväkodista.

Vanhemmat ovat olleet pääasiallisesti samaa mieltä väitteiden *”Päiväkodin sisätilat ovat turvalliset”* sekä *”Päiväkodin ulkotilat mahdollistavat erilaisia leikkejä”* kanssa. Tästä voi päätellä, että vanhemmat ovat itse nähneet lasten leikkivän sisätiloissa sekä ulkotiloissa, ja ovat näin voineet todeta sisätilat turvallisiksi ja ulkotilojen mahdollistavan erilaisia leikkejä. Häijään päiväkotiin lapset tuodaan ja haetaan leikki-pihan läpi kulkevaa hiekkapolkua pitkin, joten vastaajilla on tieto pihan toiminnoista. He myös monesti hakevat lasta ulkoa, jolloin ovat itse nähneet lasten leikkivän erilaisia leikkejä, ja ovat voineet muodostaa käsityksen ulkotilojen leikkimahdollisuuksista. Vanhemmat/huoltajat ovat olleet pääasiassa samaa mieltä myös väitteen *”Päiväkodin aikuiset luovat turvallisen ilmapiirin”* kanssa. Ilmapiiri on mielestäni asia, minkä positiivisuu-

den tai negatiivisuuden pystyy kaikki aistimaan. Se, että suurin osa vastaajista on täysin tai osittain samaa mieltä, todistaa mielestäni sen, että Häijään päiväkodin aikuiset luovat turvallisen ilmapiirin.

Vastauksista nousi mieleeni ajatus, että miten vanhempien/huoltajien tietoa ja osallisuutta voitaisiin lisätä. Päiväkodissa järjestettävien yhteisten tapahtumien ohessa vanhemmille/huoltajille voitaisiin esitellä tiloja ja välineitä. Toki suurin osa vanhemmista/huoltajista ovat hoidon käynnin aloituksen yhteydessä käyneet tutustumiskäynnillä, mutta tämä käynti on saattanut jäädä hyvin pikaiseksi. Vanhemmat/huoltajat voisi ottaa mukaan lasten leikkeihin, jolloin heille syntyisi käsitys lasten leluista ja esimerkiksi leikkikavereista.

Vanhemmat/huoltajat näkevät päiväkodin arjesta niin pienen osan, että heillä ei ilmeisesti ole ollut tarvittavaa tietoa, jotta olisivat pystyneet vastaamaan osaan väittämistä. Tämä voisi olla yksi kehittämisen kohde ja idea, jonka avulla voitaisiin saada vanhemmille/huoltajille tietoa heidän lapsensa päiväkodin tiloista, välineistä ja toiminnoista.

7.2 Tutkimuksen arviointi

Kyselylomakkeita jaettiin 78 kappaletta, joista vastauksia palautui 30 kappaletta. Tämä kuulostaa vähältä, mutta itse pidän vastausten määrää kuitenkin kohtalaisena. Kaikilla on paljon asioita mielessä ja hoidettavana, joten olen kiitollinen, että näinkin moni vanhempi/huoltaja ehti ottaa kyselylomakkeen asiakseen ja vastata siihen. Päiväkodin johtaja ja henkilökunta pitivät myös vastausten määrää hyvänä. Alun perin minulla oli ajatuksena lähettää kysely sähköisesti, mutta olen tyytyväinen, että päädyin paperiseen versioon. Uskon, että sähköpostin kautta lähetetty kysely olisi hukkunut monen muun sähköpostin sekaan, ja vastausten määrä olisi jäänyt pienemmäksi.

Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia vanhempien/huoltajien käsitystä Häijään päiväkodin leikin nykytilanteesta ja siitä, miten Häijään päiväkoti mahdollistaa hyvälle leikille suotuisat ja turvalliset olosuhteet. Tutkimuksen tavoite täyttyi, ja päiväkoti saa mielestäni olla ylpeä tuottamistaan leikkimahdollisuuksista ja monipuolisuudesta niin sisällä

kuin ulkona. Avoimeen kohtaan kyselyssä sai kirjoittaa mielipiteitä lasten leikkiin liittyen, ja myös nämä vastaukset olivat pääasiassa positiivisia. Jatkotutkimuksena voisi olla tarkempi kysely koskien väitettä, mistä päiväkoti sai vähiten positiivisia vastauksia. Olisi mielenkiintoista saada tietää tarkemmin esimerkiksi päiväkodin turvallisuudesta.

Käydessäni läpi palautettuja lomakkeita, yksikään vastauksista ei ollut asiattomasti tai puutteellisesti täytetty. Uskon tämän tarkoittavan sitä, että kysymykset ovat olleet onnistuneita. ”En osaa sanoa” –vastauksia on tullut pääasiassa vain yksi tai kaksi kappaletta, mutta yhdessä väitteessä jopa viisi kappaletta. Tämä kyseinen väite on saattanut olla huonosti tai vaikeasti muotoiltu.

Vastausprosentin ollessa 38,5 % vastaamatta jättäneiden eli kadon määrä näyttää suurelta. Kuitenkin tässä tapauksessa vastaamatta jättäneet ovat luultavasti olleet kiireisiä tai ehkäpä vain unohtaneet paperilomakkeen muiden papereiden alle.

7.3 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimukseni eettisyyden varmistin miettimällä huolellisesti ja tarkasti informatiivisen ja selkeän saatekirjeen. Saatekirjeessä vakuutin vastaajalle tutkimuksen luottamuksellisuutta. Tutkimuksessani ei tule esille millään tapaa mitään tietoa vastaajista yksilöinä. Eettisyyteen haastetta toi tunnesiteeni toimeksiantajaan, mutta siitä huolimatta kirjoitin asioista puolueettomasti. Kunnioitin tutkimuksessani myös toisten töitä, käyttämällä lähteitä asiallisesti. Erotin tekstissä selkeästi, mikä on omaa tekstiäni ja mikä muiden. Olemassa oleva tunneside toimeksiantajaan ja tutkimuksen kohteeseen oli haaste tutkimusta toteutettaessa sekä tulosten tulkinnassa. Toisaalta se, että minulla oli kontakti vastaajiin, mahdollisesti edesauttoi vastausprosentin määrään. Toisaalta taas tutkimuksen objektiivisuuden eli tutkimusprosessin ja tulosten puolueettomuuden säilyminen oli haaste.

Tutkimuksen reliabiliteetti tarkoittaa tulosten pysyvyyttä. (Vilkka 2007, 149). Uskon, että jos tutkimukseni toteutettaisiin nyt uudestaan, tulokset pysyisivät samana. Olisi

mielenkiintoista teettää tutkimus uudestaan sen jälkeen, kun vanhemmat olisivat päässeet enemmän tutustumaan tiloihin ja välineisiin. Uskon, että sen jälkeen tulokset olisivat erilaiset.

Tutkimuksen validius tarkoittaa teoreettisten käsitteiden operationalisoimista arkikielelle kysymyslomakkeessa (Vilkka 2007, 150). Uskon, että vastaajat ymmärsivät kysymykseni sillä tavoin kuin ne olin tarkoittanut. Valitsemani asteikko toimi hyvin. Ensin jäin pohtimaan vaihtoehtoa ”En osaa sanoa”, joita tuli jonkun verran. Toisaalta tämä vastausvaihtoehto saattaa tuntua joillekin vastaajille ”helpolta”, ja siksi vastaavat tämän. Toisaalta tutkimuksessani juuri tuo vaihtoehto toi esille sen, että vanhemmat/huoltajat voisivat tarvita lisääkin tietoa kyseisestä asiasta.

Reliabiliteetti ja validiteetti muodostavat yhdessä tutkimuksen kokonaisluotettavuuden (Vilkka 2007, 152). Mielestäni tutkimukseni kokonaisluotettavuus on hyvä. Tutkimukseni tutki juuri sitä, mitä pitikin tutkia. Tätä edellytti se, että määrittelin tutkimusongelman selkeästi. Tutkimukseni vastaajat oli valittu siksi, että he omasivat tiedon vastata kysymyksiin. Tutkimukseni aineiston keräämistapa sekä analyysimenetelmä olivat onnistuneet. Tutkimukseni tuotti jotakin uutta ja mittasi sitä, mitä oli tarkoituskin mitata.

7.4 Oman oppimisen arviointi

Tämän opinnäytetyön tekeminen on ollut pitkä prosessi. Opinnäytetyön aihe on ollut jollakin tapaa mielessä jo opiskeluni alusta saakka, mutta viimeisen vuoden ajan se on ollut mielessäni ja läsnä joka päivä. Aluksi minulla kesti aika kauan, että sain täsmennettyä aiheen ja tutkimusongelman. Nämä aiheet muotoituivat monta kertaa, ja opinnäytetyöni otsikkokin meni uusiksi useasti. Olen ymmärtänyt, että tämän lopputyön tarkoituksena on haastaa tekijäänsä. Olen kokenut epätoivon hetkiä, mutta olen kannustanut itseäni eteenpäin, ja todennut, että asiat ovat juuri niin vaikeita kuin niistä itse tekee. Päätin ottaa tämän haasteen vastaan pala kerrallaan. Saavutettuani asettamani välitavoitteen, oli aina helpompi jatkaa eteenpäin.

Opinnäytetyö on myös suuri osa omaa ammatillista kasvuani. Opinnäytetyötä tehdessäni sain paljon lisää tietoa leikistä, leikin merkityksestä sekä päiväkodista toimintaympäristönä. Sain myös hyödyllistä tietoa tulevaa työtäni varten, joten tulenkin harkitsemaan tarkemmin, miten toteutan leikkiä omassa työssäni. Teorioihin tutustuessa ja materiaaleja lukiessa olen saanut suunnattoman paljon uutta tietoa omaan työhöni. Olen oppinut lapsen kehitysvaiheista ja erityisesti lapsen taitojen kehittymisestä eri-ikäisillä. Olen oppinut ymmärtämään, miten eri-ikäiset lapset ajattelevat, tuntevat ja kokevat. Tunnen, että tämän vuoden aikana olen kasvanut ammatillisesti paljon, ja saanut tulevaan työhöni monia eri näkökulmia.

LÄHTEET

Grönholm, I. 2004. Koulun piha leikin ja oppimisen paikkana. Teoksessa L. Piironen (toim.) Leikin pikkujättiläinen. Helsinki: WSOY, 328-339.

Helenius, A. & Lummelahti, L. 2013. Leikin käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Helenius, A. & Korhonen, R. 2008. Pedagogiikan palikat. Johdatus varhaiskasvatukseen ja –kehitykseen. Helsinki: WSOY.

Hellström, M. 2010. Sata sanaa kasvatuksesta. Jyväskylä:PS-kustannus.

Hintikka, M., Helenius, A. & Vähänen, L. 2004. Leikistä totta. Omaehtoisen leikin merkitys. Helsinki: Tammi.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.

Kalliala, M. 2003. Korvaamaton leikki. Teoksessa J. Sinkkonen (toim.) Pesästä lentoon. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle. Helsinki: WSOY, 184-209.

Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL.

Keskinen, S. 2003. Päivähoito hyväksi tytöille ja pojille? Teoksessa J. Sinkkonen (toim.) Pesästä lentoon. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle. Helsinki: WSOY, 218-237.

Kollanus, T. 2011. Leikki lapsen kehityksen tukena. AMK-opinnäytetyö. Laurea-ammattikorkeakoulu. Viitattu 28.8.2016. https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/32781/Kollanus_Terhi.pdf?sequence=1

Koivula, M. 2004. Vanhempien kokemuksia perhetyöstä päiväkodissa. Teoksessa S. Keskinen & H. Virjonen (toim.) Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Lyytinen, P. & Lyytinen, H. 2003. Tiedollinen kehitys lapsuudessa. Teoksessa Sinkkonen, J. (toim.) Pesästä lentoon. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle. Helsinki: WSOY, 87-120.

Marjanen, P., Ahonen, J. & Majoinen, L. 2013. Vertaissuhteet ja yhteisöllisyys. Teoksessa P. Marjanen, M. Marttila & M. Varsa (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus, 47-73.

Neitola, M. 2013. Vertaissuhteiden merkitys ja muotoutuminen kasvuyhteisöissä. Teoksessa Teoksessa P. Marjanen, M. Marttila & M. Varsa (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus, 99-140.

Oijusluoma, J. 2008. Lapsen leikki sekä leikin mahdollinen muutos. AMK-opinnäytetyö. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Viitattu 28.8.2016. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/1246/oijusluoma_jenni.pdf?sequence=1

Raittila, R. 2013. Pienryhmätoiminta ja leikkialueet. Teoksessa K. Karila & L. Lipponen (toim.) Varhaiskasvatuksen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino, 69-94.

Rasku-Puttonen, H. 2006. Oppijoiden yhteisö, osallisuus ja kasvattajan merkitys. Teoksessa H. Rasku-Puttonen (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 111-125.

Räty, J. 2009. 1-3-vuotiaiden lasten leikki. Kuinka kasvattaja tukee leikkiä päiväkodissa? AMK-opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Viitattu 28.8.2016. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/2606/1-3-vuotiaiden+lasten+leikki.pdf;jsessionid=5025AA0B023A21CE99AC243D4DE4A0EC?sequence=1

Salminen, E. & Tynninen, K. 2011. Omahoitajana päiväkodissa. Omahoitajuus pedagogisena työmenetelmänä. Helsinki: Pedatieto Oy.

Semenuka, J. 2015. Leikki-ikäisten lasten vanhempien näkemyksiä lapsen vapaasta leikistä. AMK-opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Viitattu 28.8.2016. http://www.socca.fi/files/5032/opinnaytetyo_VKK_Semenuka_Julija.pdf

Sinkkonen, J. 2008. Mitä lapsi tarvitsee hyvään kasvuun. Helsinki: WSOY.

Sneck, L-M. & Tuovinen, T. 2007. Osallistava leikki. Ideapiiri toimintaterapian konsultaatiomenetelmänä päiväkodissa. AMK-opinnäytetyö. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. Viitattu 28.8.2016. http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/35971/stadia-1201185477-9.pdf

Tauriainen, L. 2000. Kohti yhteistä laatua. Henkilökunnan, vanhempien ja lasten laatukäsitykset päiväkodin integroidussa erityisryhmässä. Jyväskylän yliopisto.

Varhaiskasvatuslaki. 1973. L. 19.1.1973/36 muutoksineen.

Vilkka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

Vuorisalo, M. 2009. Ken leikkiin ryhtyy –Leikki lasten välisenä sosiaalisena ilmiönä päiväkodissa. Teoksessa L. Alanen & K. Karila (toim.). Lapsuus, lapsuuden instituutiot ja lasten toiminta. Tampere: Vastapaino.

LIITE 1

Saatekirje vanhemmille/huoltajille

Keväinen tervehdys teille vanhemmat/huoltajat!

Olen Sini Rautanen ja opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa. Teen opinnäytetyönä kyselytutkimuksen Häijään päiväkodille. Häijään päiväkoti tulikin minulle jo tutuksi ensin harjoittelun merkeissä, ja nyt minua näkyy Kaunokkien ryhmässä elokuuhun asti. :)

Opinnäytetyöni tutkimusaiheena on selvittää vanhempien käsitystä lasten leikistä ja sen toteutumisesta Häijään päiväkodissa. Lähestyn teitä tällä kyselylomakkeella, ja toivon, että käyttäisitte muutaman minuutin ajastanne lomakkeen täyttämiseen. Vastauksenne on ensiarvoisen tärkeää tutkimuksen ja opinnäytetyöni onnistumisen kannalta.

Kyselylomakkeen täyttäminen ja palauttaminen

Voitte täyttää lomakkeen vaikkapa kotisohvalla. Kyselylomake palautetaan oman ryhmän hoitohenkilökunnalle, ja he toimittavat vastaukset eteenpäin minulle. Toivon, että täytätte ja palautatte lomakkeen **viimeistään 18.5 mennessä.**

Vastaajien kesken arvotaan 50 euron arvoinen lahjakortti HopLoppiin!

Mikäli haluat olla mukana arvonnassa, lisää kyselylomakkeen loppuun nimesi ja sähköpostiosoitteesi. Jos haluat osallistua arvontaan, nimesi ja sähköpostiosoitteesi on vain minun tiedossani arvontaan saakka.

Vastaukset ovat luottamuksellisia, eikä tietojasi tulla käyttämään missään muualla.

Vastaan mielelläni tutkimustani koskeviin kysymyksiin!

Ystävällisin terveisin

Sini Rautanen

sini.rautanen@student.samk.fi

LIITE 2

Kyselylomake vanhemmille/huoltajille

Vanhempien käsityksiä lasten leikistä ja sen toteutumisesta Häijään päiväkodissa.

Kyselyn tarkoituksena on kartoittaa vanhempien/huoltajien käsitystä lasten leikistä ja sen toteutumisesta Häijään päiväkodissa.

1. **Päivähoidossa perheestämme olevien lasten lukumäärä.**

   .....

2. **Merkitse lapsesi ikä, jonka osalta vastaat kyselyyn.**
   Merkitse vain yksi soikio.

   - ◯ 0-2
   - ◯ 3-4
   - ◯ 5-6

3. **Valitse seuraaviin kysymyksiin mielestäsi paras vaihtoehto, vaihtoehdot ovat seuraavat:**
   Merkitse vain yksi soikio.

   - ◯ 1= Täysin eri mieltä
   - ◯ 2= Osittain eri mieltä
   - ◯ 3= En osaa sanoa
   - ◯ 4= Osittain samaa mieltä
   - ◯ 5= Täysin samaa mieltä

4. **Leikki nähdään päiväkodissa tärkeänä.**
   Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	◯	◯	◯	◯	◯	Täysin samaa mieltä

5. **Päiväkodissa lapseni saa leikkiä riittävästi.**
   Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	◯	◯	◯	◯	◯	Täysin samaa mieltä

6. **Leikki on suurin osa päiväkodin arkea.**
   Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	◯	◯	◯	◯	◯	Täysin samaa mieltä

7. **Päiväkodin sisätilat mahdollistavat erilaisia leikkejä.**
Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	◯	◯	◯	◯	◯	Täysin samaa mieltä

8. **Päiväkodin sisätilat ovat turvalliset.**
Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	◯	◯	◯	◯	◯	Täysin samaa mieltä

9. **Päiväkodin ulkotilat mahdollistavat erilaisia leikkejä.**
Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	◯	◯	◯	◯	◯	Täysin samaa mieltä

10. **Päiväkodin ulkotilat ovat turvalliset.**
Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	◯	◯	◯	◯	◯	Täysin samaa mieltä

11. **Päiväkodin leikkivälineet ovat monipuolisia.**
Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	◯	◯	◯	◯	◯	Täysin samaa mieltä

12. **Päiväkodin leikkivälineet ovat turvallisia.**
Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	◯	◯	◯	◯	◯	Täysin samaa mieltä

13. **Lasten on mahdollista leikkiä vapaasti keskenään.**
Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	◯	◯	◯	◯	◯	Täysin samaa mieltä

14. **Päiväkodin aikuiset valvovat lasten leikkiä.**
Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	◯	◯	◯	◯	◯	Täysin samaa mieltä

15. **Päiväkodin aikuiset luovat turvallisen ilmapiirin.**
Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	◯	◯	◯	◯	◯	Täysin samaa mieltä

16. **Päiväkodin aikuiset luovat kiireettömän ilmapiirin.**
Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	◯	◯	◯	◯	◯	Täysin samaa mieltä

17. **Muita lasten leikkiin liittyviä mielipiteitä:**

.....

.....

.....

.....

.....

18. **Nimesi ja sähköpostiosoitteesi, mikäli haluat osallistua HopLop -lahjakortin arvontaan.**

.....